

Cultura Nostra

Kárpát-medencei Történelmi Vetélkedő

1. forduló
2016. december 8.

- Hány forintot fizetett egy báró a búcsúcéduláért?
  - 5
  - 10
  - 2
  - 3
- Ki volt a Német-Római császár Luther fellépése idején?
  - II. Miksa
  - V. Károly
  - I. Ferenc
  - I. Lipót
- Ki állt a kibontakozó német parasztfelkelés élére?
  - Münzer Tamás
  - Götz von Berlichingen
  - Sebastian Lotzer
  - Geyer Flórián
- Milyen vallásúak voltak Pázmány Péter szülei?
  - református
  - katolikus
  - evangélikus
  - unitárius
- Az alábbi személyek közül ki készítette elő Luther útját?
  - John Wycliff
  - Szent Ferenc
  - Aquinói Szent Tamás
  - Thomas Becket
- Egészítsétek ki a dal szövegét: "Erős várunk nekünk az Isten, És fegyverünk ..... ellen"
  - ellenség
  - hitetlenség
  - kapzsiság
  - tudatlanság
- Melyik templom katolikus kézre kerüléséhez van köze Giacomo Barbiano Belgiojoso grófnak?
  - Érsekújvár
  - Losonc
  - Zólyom
  - Kassa
- Mit jelent a sola gratia kifejezés?
  - egyedül a kegyelem
  - egyedül a kegyelet
  - egyedül a hitel
  - egyedül a hit

9. Melyik egyetem volt a németországi kálvinizmus központja?
- a) Münster
b) Heidelberg
c) Wittenberg
d) Hamburg
10. Ki hozta létre az első katolikus kézben lévő nyomdát?
- a) Pécsi Lukács
b) Pázmány Péter
c) Forgách Ferenc
d) Telegdi Miklós
11. Az alábbi egyházi méltóságok közül melyiket tartja elfogadhatónak Luther?
- a) gvárdián
b) püspök
c) prépost
d) generális
12. Mennyi idő alatt végzett Luther az Újszövetség lefordításával?
- a) egy év
b) három hét
c) 3 hónap
d) két év
13. Kinek a művére válaszolt Pázmány Péter Felelet című írásával?
- a) Magyar István
b) Bornemisza Péter
c) Alvinczi Péter
d) Gyarmati Miklós
14. Ki illusztrálta Luther bibliafordításának első kiadását?
- a) Raffaello Santi
b) Leonardo da Vinci
c) Albrecht Dürer
d) Lucas Cranach
15. Kit jelöl a praeceptor Germaniae kifejezés?
- a) Freisingi Ottó
b) Johannes Bugenhagen
c) Philip Melanchton
d) Kaspar Cruciger
16. Ki volt az esztergomi érsek Luther téziseinek megjelenésekor?
- a) Bakócz Tamás
b) Pázmány Péter
c) Fráter György
d) Szatmári György
17. Melyik rend tagja volt Dévai Biró Mátyás?
- a) premontrei
b) piarista
c) ferences
d) domonkos
18. Kit neveztek „magyar Luthernek”?
- a) Dévai Biró Mátyás
b) Ozorai Imre
c) Sztárai Mihály
d) Sylvester János
19. Ki a műfaji ihletője Pázmány Péter „Kalauzának”?
- a) Jacob Laynez
b) Peter Faber
c) Nicolas Bobadilla
d) Roberto Bellarmino

20. Ki a szerzője az Orthographia Ungarica című műnek?
- a) Dévai Biró Mátyás
b) Istvánffy Miklós
c) Sylvester János
d) Ozorai Imre
21. Ki az alkotója Zsuzsánna és a két vén című darabnak?
- a) Honterus János
b) Gálszécsi István
c) Stöckel Lénárd
d) Eck Bálint
22. Melyik város volt Honterus János tevékenységének színtere?
- a) Nagyszében
b) Lőcse
c) Brassó
d) Kassa
23. Melyik főúr feleségét illették a lutheránus nőstényoroszlán névvel?
- a) Forgách Ferenc
b) Török Bálint
c) Perényi Péter
d) Nádasdy Tamás
24. Melyik birodalmi gyűléssel kapcsolatban született meg a „protestáns” kifejezés?
- a) regensburgi
b) speyeri
c) wormsi
d) augsburgi
25. Melyik szerzetesrendet hívják ruhája alapján „fekete rendnek”?
- a) kamalduli
b) premontrei
c) jezsuita
d) ciszterci
26. Melyik mű szerzője Bornemisza Péter?
- a) Oidipus
b) Medeia
c) Antigoné
d) Elektra
27. Ki képviselte az alább felsorolt főpapok közül Magyarországot a trentói zsinaton?
- a) Kollonich Lipót
b) Draskovich György
c) Bakócz Tamás
d) Széchényi György
28. Melyik felekezetet jelöli az ágostai hitvallást követők kifejezés?
- a) unitárius
b) anabaptista
c) evangélikus
d) református
29. Magyarország mely tájegységén keletkezett az ötvárosi hitvallás?
- a) Kárpátalja
b) Órvidék
c) Felvidék
d) Erdély
30. Honnan érkeztek jezsuiták Báthory István fejedelemsége idején Kolozsvárra?
- a) Spanyolország
b) Csehország
c) Itália
d) Lengyelország

31. Mit jelent az anabaptista kifejezés?

- a) képromboló
- b) Szentháromság tagadó
- c) újrakeresztelő
- d) bálványimádó

32. Hogyan végezték ki az anabaptista Fischer Andrászt?

- a) keresztre feszítették
- b) egy vár sáncáról a mélybe vetették
- c) kerékbe törték
- d) karóba húzták

33. Melyik tó közelében található a reformáció kihívásaira választ adó katolikus zsinat helyszíne?

- a) Maggiore-tó
- b) Trasimenus-tó
- c) Garda-tó
- d) Comói-tó

34. Mit jelent a szuperintendens kifejezés?

- a) protestáns püspök
- b) protestáns felügyelő
- c) presbiter
- d) gondnok

35. Melyik országgyűlés választotta Erdély fejedelmévé Bocskai Istvánt?

- a) szerencsi
- b) futaki
- c) medgyesi
- d) szécsényi

36. Ki a szerzője Az igaz teológia főbb tételei című műnek?

- a) Szamosközi István
- b) Sztárai Mihály
- c) Szenci Molnár Albert
- d) Szegedi Kis István

37. Melyik protestáns központ volt 1535-től a Enyingi Török család tulajdonában?

- a) Sárvár
- b) Németújvár
- c) Eperjes
- d) Debrecen

38. Mióta használjuk Debrecen kapcsán a „kálvinista Róma kifejezést?

- a) XX. sz.
- b) XIX. század
- c) XVII. sz.
- d) XVI. sz.

39. Ki a szerzője a Száz fabula című műnek?

- a) Szkhárosi András
- b) Heltai Gáspár
- c) Szegedi Gergely
- d) Pesti Gábor

40. Az alábbi tudományok közül melyikben nem volt járatos Szervét Mihály?

- a) orvostudomány
- b) geológia
- c) teológia
- d) matematika

41. Melyik rendre bízta Oláh Miklós püspök a nagyszombati káptalani iskola vezetését?

- a) templomos
- b) jezsuita
- c) piarista
- d) pálos

42. **Döntsétek el, hogy igazak vagy hamisak az alábbi állítások!**

A szombatosok elismerik Jézus megváltó szerepét.

- a) igaz
- b) hamis

43. A szombatosok fontosnak tartják az Újszövetség tanításait, annak előírásai, törvényei szerint élnek.

- a) igaz
- b) hamis

44. A református templomokban a belső tér leghangsúlyozottabb eleme az oltár.

- a) igaz
- b) hamis

45. A kolozsvári és a gyulafehérvári protestáns iskolák János Zsigmond idején az unitárius felekezet birtokába kerültek.

- a) igaz
- b) hamis

46. A református templomok toronycsúcsán kereszt helyett kakast láthatunk.

- a) igaz
- b) hamis

47. Segesváron a XVI. század közepén már protestáns főiskola működött.

- a) igaz
- b) hamis

48. Szegedi Kis Istvánt kémkedés vádjával fogságba vetették.

- a) igaz
- b) hamis

49. Az adorantizmus tagadja a szentháromság tanítását, ezért azt tanítja, hogy Krisztust, mint Isten fiát nem kell imádni.

- a) igaz
- b) hamis

50. A peregrináció nagy szerepet játszott a hazai értelmiség ismereteinek gyarapításában.

- a) igaz
- b) hamis

51. Verancsics Antal esztergomi érsek Hungaria címen részletes leírást készített Magyarországról és nevezetességeiről.

- a) igaz
- b) hamis

52. Az ország mely területén terjedt a legintenzívebben a szombatos eszme?

- a) Királyföld
- b) Kun székek

c) Szepesség d) Székelyföld

53. Az alábbiak közül miről döntöttek a tridenti zsinaton?

a) ius patronatus b) investitúra
c) rezideálás d) egyházszakadás

54. Ki folytatta a szombatos „vallásalapító” Eössi András tevékenységét?

a) Báthori Gábor b) Péchi Simon
c) Bocskai István d) Gerendi János

55. Ki alapította a bártfai evangélikus tanintézetet?

a) Wágner Bálint b) Szikszai Fabricius Balázs
c) Stöckel Lénárd d) Thuri Farkas Pál

56. Hol adták ki első protestáns szerzőink munkáit?

a) Nagyszeben b) Wittenberg
c) Brassó d) Krakkó

57. Kinek a birtokán nyomtatták az első magyar nyelvű könyvet?

a) Esterházy Miklós b) Illésházy István
c) Nádasdy Tamás d) Wesselényi Ferenc

58. Hol kezdte meg munkáját az első folyamatosan működő és magyar nyelvű könyveket nyomtató nyomda?

a) Sárvár b) Kolozsvár
c) Szigetvár d) Segesvár

59. A Szentírás mely könyveit fordította le Pesti Gábor?

a) apostoli levelek b) evangéliumok
c) Apostolok Cselekedetei d) Jelenések könyve

60. Melyik pápa nem a tridenti zsinat idején pontifikált?

a) III. Pál b) IV. Pius
c) III. Gyula d) X. Leó

61. Melyik törvény írja elő, hogy tilos vallási kérdéseket országgyűlés elé vinni?

a) 1568/8 tc. b) 1608/1 tc.
c) 1604/22 tc. d) 1681/12 tc.

62. Hány pontban fogalmazta meg Zwingli állításait?

a) 21 b) 12
c) 95 d) 67

63. Melyik városban zajlott Zwingli és Faber Vitája?
- a) Genf
b) Bern
c) Zürich
d) Bázél
64. Miben tér el markánsan Zwingli teológiája Lutherétől?
- a) Úrvacsoratan
b) kegyelemtan
c) Bibliaértelmezés
d) bűnbocsánat
65. Hol találkozott Luther és Zwingli annak érdekében, hogy a vitás kérdéseket megvitassák?
- a) Marburg
b) Malbork
c) Warburg
d) Wartbug
66. Kinek ajánlotta Kálvin főművének (Institutio) első rövidített kiadását?
- a) I. Ferenc
b) I. Ferdinánd
c) V. Károly
d) VIII. Henrik
67. Ki fogalmazta meg az isteni parancs ellen vétő uralkodóval szembeni ellenállás tételét?
- a) Luther
b) Melanchton
c) Zwingli
d) Kálvin
68. A hét melyik napján tartotta üléseit a genfi konzisztórium Kálvin otlléte idején?
- a) hétfő
b) csütörtök
c) szombat
d) vasárnap
69. Ki volt a genfi protestáns akadémia első rektora?
- a) Petrus Ramus
b) Béza
c) Miguel Serveto
d) Inigo Lopez de Loyola
70. Az alábbi személyek közül ki képviselte elsőként a kálvini tanokat Magyarországon?
- a) Kálmáncsehi Sánta Márton
b) Skaricza Máté
c) Melius Juhász Péter
d) Szegedi Kis István
71. Kit tekinthetünk a debreceni nyomda alapítójának?
- a) Hess András
b) Kner Imre
c) Laskai Osvát
d) Huszár Gál
72. Melyik vár katonái kértek Melius Juhász Pétertől olyan hitvallási iratot, amely igazolta hitük és királyhűségük összeegyeztethetőségét?
- a) Eger
b) Fülek
c) Losonc
d) Drégely

73. Milyen kivégzési módot kért Kálvin Szervét Mihállyal szemben?

- a) bárdal történő kivégzést
- b) tűzhalállal
- c) karddal
- d) guillotinnal

74. Az alábbiakban felsorolt négy állítás közül három Stancarora és Blandratára is igaz. Melyik az, amelyik csak egyikőjükre igaz?

- a) hebraista
- b) itáliai származás
- c) antitrinitárius
- d) orvos

75. Milyen felekezet tagja volt Dávid Ferenc élete végén?

- a) református
- b) evangélikus
- c) katolikus
- d) unitárius

76. Ki képviselte azt az álláspontot, miszerint Krisztus csak Isten küldötte, aki kereszthalála miatt küldetését nem tudta teljesíteni, ezért nem is kell őt imádni?

- a) Adam Neuser
- b) Christian Francken
- c) Johann Sommer
- d) Palaeologus

77. Hogyan fejezte be Dávid Ferenc az életét?

- a) várfogságban halt meg
- b) családjában hunyt el
- c) máglyahalálra ítélték
- d) száműzetésre ítéelve, távol Erdélytől érte a halál

78. Hol alapított Bethlen Gábor főiskolát?

- a) Marosvásárhely
- b) Kézdivásárhely
- c) Székelyudvarhely
- d) Gyulafehérvár

79. Hány nyelv szókincsét tartalmazta Pesti Gábor szótára?

- a) 2
- b) 7
- c) 6
- d) 3

80. Ki rendezte sajtó alá a vizsolyi Biblia második kiadását?

- a) Szenci Molnár Albert
- b) Káldi György
- c) Károli Gáspár
- d) Békés Gellért

81. Melyik az a főpapunk, aki Németalföldön kapcsolatba került Erasmus-szal?

- a) Fráter György
- b) Oláh Miklós
- c) Verancsics Antal
- d) Cziráky Mózes

82. Melyik egyházra utal az ariana libere kifejezés?

- a) evangélikus
- b) református
- c) ortodox
- d) unitárius

83. Kinek a bibliafordításából származik a következő idézet: „Szeressed a te közel való emberedet, azonképpen, miképpen temagadot.”
- a) Káldi György
b) Pesti Gábor
c) Sylvester János
d) Károli Gáspár
84. Ki az a humanista, akit Ferdinánd király Európa lelkiismeretének nevezett?
- a) Pierre Abélard
b) Erasmus
c) Niccolo Macchiavelli
d) Thomas More
85. Ki jellemezte magát a következő szavakkal: „Trombita, kiáltó szó vagyok”
- a) Melius Juhász Péter
b) Dávid Ferenc
c) Károli Gáspár
d) Brodarics István
86. Kinek a nevéhez köthető a latin nyelven íródott latin-magyar nyelvtan elkészítése?
- a) Sylvester János
b) Baranyai Decsi János
c) Heltai Gáspár
d) Apáczai Csere János
87. Hol fogalmazták meg a következő alapelvet: cuius regio, eius religio?
- a) Mecklenburg
b) Hamburg
c) Freiburg
d) Augsburg
88. Hol tartották az első magyarországi protestáns zsinatot?
- a) Berethalom
b) Erdőd
c) Bártfa
d) Debrecen
89. Milyen kifejezéssel illette Luther a törököket?
- a) féreg
b) véreb
c) kígyó
d) öleb
90. Hova tette át a székhelyét az esztergomi érsekség a város elestét követően?
- a) Kismarton
b) Pozsony
c) Nagyszombat
d) Kassa
91. Ki az ötvárosi hitvallás szerzője?
- a) Gálszécsi András
b) Leonhard Stöckel
c) Ozorai Imre
d) Heinrich Bullinger
92. Melyik etnikai közösséghez tartozik a jezsuita rend alapítója?
- a) baszk
b) katalán
c) gallegó
d) okcitán
93. Hány nyomtatvány jelent meg Magyarországon 1529 és 1600 között?
- a) 894
b) 12100
c) 112340
d) 25

94. A tordai országgyűlés határozata értelmében melyik felekezet nem tartozik a recipiált vallások közé?

- a) helvét
- b) unitárius
- c) ágostai
- d) unitus

95. A felsoroltak közül mi történt a nagyszombati egyetem alapításával egy esztendőben?

- a) Descartes: Értekezés a módszerről
- b) F Rembrandt: Doktor Tulp anatómiája
- c) Moliere színházalapítása Párizsban
- d) Francia Akadémia alapítása

96. Ki volt az a prédikátor, aki mielőtt kilépett volna a házából egy tökört tartott maga elé?

- a) Huszár Gál
- b) Dévai Biró Mátyás
- c) Szegedi Kis István
- d) Sztárai Mihály

97. Mi volt a legfájdalmasabb veszteség, amelyet Szegedi Kis Istvánt szenvedett el csanádi tartózkodása idején?

- a) megverték
- b) megfosztották szeme világától
- c) elvesztette a könyveit
- d) elvesztette a vagyonát

98. Ki volt az első evangélikus püspök Magyarországon?

- a) Gönczi Mátyás
- b) Székely György
- c) Gyulai István
- d) Torda Zsigmond

99. Melyik város nem tagja a Confessio Pentapolitanának?

- a) Eperjes
- b) Bártfa
- c) Lőcse
- d) Késmárk

100. Kiket nevezünk szakramentáriusoknak?

- a) reformátusok
- b) izraeliták
- c) unitáriusok
- d) ortodoxok